

Vyšetření tělesné konstituce a stavu výživy

Vyšetření tělesné konstituce a stavu výživy patří mezi celkové posouzení stavu pacienta.

Tělesná konstituce (habitus)

Klasicky rozlišujeme 3 typy habitu - *normostenický*, *astenický* a *hyperstenický*.

- **normostenik** – normální optimální postava
- **astenik** (leptosomní) – štíhlý, gracilní kostra s dlouhým plochým hrudníkem, chabé svalstvo;
  - můžeme pozorovat pokles (ptózu) některých orgánů – slezina, játra a ledviny;
  - má tendenci k hypotenzi, hypoglykémii, schizofrenii a má častější výskyt vředových chorob;
- **hyperstenik** (pyknický) – menší, zpravidla silnější kostra, dobře vyvinuté svalstvo, často obézní.
  - má tendenci k hypertenzi, hyperglykémii, maniodepresivním stavům a diabetu.

Stav výživy

Stav výživy člověka je zřejmý na první pohled a objektivně ho hodnotíme například pomocí stanovení BMI nebo změřením tloušťky kožní řasy.

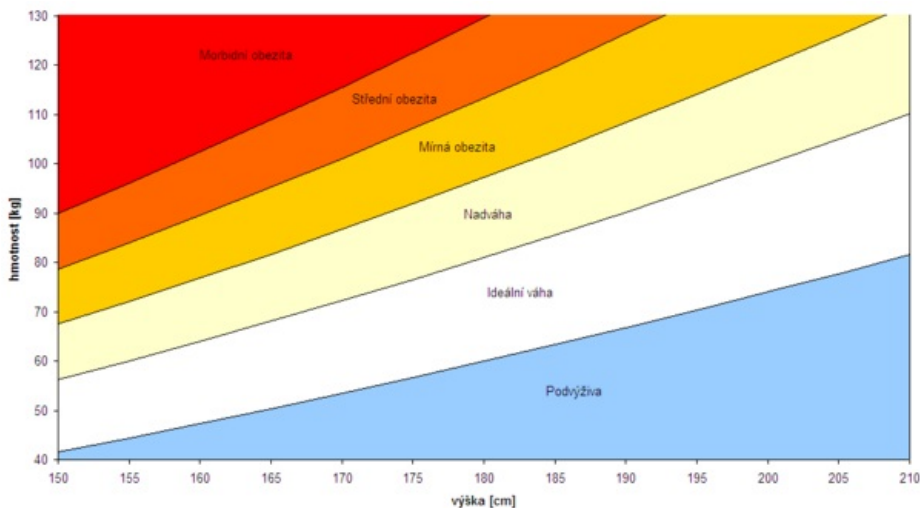
BMI (body mass index)

Ideální hmotnost můžeme vypočítat podle *Brocova vzorce*, ve kterém se od výšky v centimetrech odečítá 100 a vznikne nám ideální hmotnost v kilogramech.

BMI (body mass index) – je podíl hmotnosti v kilogramech a výšky v metrech umocněné na druhou.

$$BMI = \frac{m[kg]}{v^2[m]}$$

Optimální jsou hodnoty **do 25**.

Body mass index

Obezita

- o obezitě se jedná, pokud se BMI zvýší z optimální hodnoty o 10 %
- obezita je nadměrné zmožnění podkožního tuku
- může být difúzní nebo se tuk ukládá pouze v některých oblastech
- nejčastější příčiny:
  - nadměrný příjem potravy ve srovnání s výdejem energie
  - snížená pohybová aktivita
  - hypotyreóza
  - Cushingův syndrom
- typy obezity:
  - **androidní typ** – tuk se hromadí hlavně v oblasti trupu (*abdominální typ*, typ jablko);
    - hýždě a dolní končetiny zůstávají normální;
    - převážně u mužů;
  - **gynoidní typ** – tuk se hromadí hlavně v oblasti hýždí a stehů (*gluteofemorální typ*, typ hruška);
    - převážně u žen;

Centrální typ obezity

- **monstrózní typ** – tuk se ukládá do všech částí těla.

Ukládání tuku

- u mužů se tuk ukládá do oblasti břicha
- u žen se tuk ukládá hlavně do oblasti stehen a boků
- **Adiposis dolorosa** – bolestivé ukládání tuků, může způsobovat malformace;
- **Pickwickův syndrom** – obezita spojená s respirační insuficiencí, kdy vlivem nahromadění tuků se snižují dýchací pohyby, vážne výměna dýchacích plynů a v krvi se hromadí oxid uhličitý, který má narkotické účinky, způsobuje spavost.
- **Kachexie** – při nedostatečné výživě dochází k úbytku tukových zásob;
  - výrazný pokles hmotnosti – extrémně vyhublý člověk;
  - atrofie svalstva, suchá a bledá kůže, prominující kosterní části;
  - vpadlé oči a tváře, břicho je pod úrovní hrudníku
  - příčiny: nádorová onemocnění, chronické zánětlivé onemocnění trávicího traktu, mentální anorexie.
- **Marasmus** - nedostatek kalorií a energie.
- **Kwashiorkor** – karence bílkovin v potravě.

Odkazy

Související články

- Fyzikální vyšetření
- Celkové vyšetření nemocného
  - Vyšetření polohy, chůze a pohyblivosti
  - Vyšetření stavu hydratace
  - Vyšetření kůže a kožních adnex
  - Vyšetření stavu vědomí, meningeální příznaky

Použitá literatura

- CHROBÁK, Ladislav, et al. *Propedeutika vnitřního lékařství*. 2. vydání. Grada, 2003. ISBN 80-247-0609-1.